Уҡытыусы: Исламова Зулиә Хәмзә ҡыҙы
Класс: 5 а

Дәрестең технологик картаһы

Дәрес темаһы	__Лексик тема: Й. Солтанов “ Башҡортостан флагы” Грамматик тема: Сифат.
Дәрес төрө	Яңы теманы өйрәнеү дәресе.
	Белем биреү маҠсаты: тема буйынса уҠыусыларҙың белемдәрен арттырыу; Сифат һүҙ төркөмө темаһын нығытыу. Башҡортостан символдары менән таныштырыу. **Үҫтереүсе:** тема буйынса бәйләнешле аралашыу күнекмәләрен үҫтереү, өйрәнгән һүҙҙәрҙе телмәрҙә Ҡулланыу; Фекерләү,зиһенләү һәләттәрен үçтереү. **Тәрбиәүи**: Туған телгә , тыуған илебеҙгә һөйөү тойғолары тәрбиәләү; Уҡыусыларҙа ғорурлыҡ хистәре уятыу.
Көтөлгән һөҙөмтәләр:	**Предмет УУЭ һөҙөмтәләре**: тема буйынса яңы һүҙҙәр, һүҙбәйләнештәр өйрәнеү, уларҙы бәйләнешле телмәрҙә Ҡулланыу. **Метапредмет (предмет-ара) УУЭ һөҙөмтәләре**: а) регулятив: уҠытыусы, булған белемдәрен барлау, баһалау; б) танып белеү: өлгө буйынса эш итә белеү, өйрәнеү (төркөмләп эшләй белеү, файҙалыһын һайлау); в) коммуникатив: темаға Ҡарата бәйләнешле текст төҙөй белеү, үҙ-ара аралашыу, төркөмдә хеҙмәттәшлек итә белеү. **Шәхси УУЭ һөҙөмтәләре:** үҙаллылыҠ сифаттары үҫтереү, туғандарына, дуҫтарына, класташтарына иғтибарлы, ихтирамлы булыу, этикет белеү.

Йыһазландырыу	Толомбаев Х.А., Дәүләтшина М.С.. “Башҡорт теле”. 5-се класс уҡыусылары өсөн дәреслек - Өфө: “Китап”, 2014 й., мультимедиа проекторы, (5 класс уҡыусылары өсөн башҡорт теленән электрон дәреслек) ,
Предмет-ара бәйләнеш	Тормош һабаҡтары, биология, тирә-яҡ мөхитте өйрәнеү, Башҡортостан культураһы һәм мәҙәниәте. Рус теле һәм әҙәбиәте менән туранан тура бәйләнеш, рус теле менән дәрестә сағыштырып алып барыу

Дәрес этаптары	**Уҡытыусы эшмәкәрлеге**	**Уҡыусылар эшмәкәрлеге**	**Дәрестең һәр этабында формалаштырылған УУЭ** ***(регулятив, танып белеү, коммуникатив, шәхси)***
I.Ойоштороу моменты. Уҡыу эшмәкәрлегенә мотивация булдырыу	I.- Һаумыһығыҙ, уҡыусылар! Хәйерле иртә. Хәлдәрегеҙ , кәйефтәрегеҙ нисек? Һеҙ әйткәс, беҙ әйткәс,	Уҡыусыларҙың яуаптары **Бөгөн беҙҙә башҡорт теле,** **Яратам һине, телем!** **Рәхмәт һиңә, һинең аша** **Алам мин яҡшы белем!** Тиҙәйткесте укыйҙар.	**Регулятив**: үҙҙәренең уҡыу эшмәкәрлеген ойошторалар; **Шәхси**: белем алыуға, уҡыуға ҡарата, дәрескә ыңғай ҡараш күрһәтәләр. **Танып белеү**: яңы белем алыу кәрәклеген аңлайҙар, үҙҙәренең эшмәкәрлеген планлаштыралар.

Фонетик-орфоэпик күнегеүҙәр.	Беҙ әйткәс, һеҙ әйткәс, Бер әйткәс, йөҙ әйткәс, Йөҙ әйткәс, мең әйткәс, Төҙәткес, тиҙәйткес. Төрлөсә укыу: -хор менән, **смайликтағы кәйеф менән,** -илап , -йырлап, -көлөп, -асыуланып.... Башҡорт теленең матурлығына , нәфислегенә көндән- көн һоҡланабыҙ. Көндән-көн башҡорт телен нығыраҡ өйрәнәбеҙ.	Уҡыусылар уҡытыусы артынан ҡабатлайҙар. Үҙҙәре бирелгән смайлдарға таянып укыйҙар. .	
II.Уңыш ситуацияһы тыуҙырыу (белемдәрҙе актуалләштереү)	-Башҡорт теле ниндәй республика-ның дәүләт теле булып һанала ? - Ә Башҡортостан ниндәй ил ул? **-матур** **-бай** **-Һөйөклө**	Башҡортостандың дәүләт теле.	**Регулятив:** уҡыу мәсьәләһен аңлау, ҡабул итеү, маҡсатҡа ярашлы эштәрҙе башҡарыу, ҡуйылған һорауға яуап бирә белеү.

	-иркен **-ҡунаҡсыл** **-күп милләтле** **-йомарт** ***(слайдта ҡурай таждары менән күрһәтелә.)*** -Был һүҙҙәр ниндәй һорауға яуап бирҙе? - Был нимә килеп сыҡты ,балалар? - Был ҡурай тажын ҡайҙа күргәнегеҙ бар?	Ҡурай тажы килеп сыҡты. Флагта , гербта….	**Танып белеү:** кәрәкле мәғлүмәтте текстан ишетеп аңлау **Коммуникатив:** тыңлайҙар һәм диалогка инәләр, әңгәмәгә ҡушылалар **Шәхси**: уҡыу эшмәкәрлегенә мотивация булдырыу, уҡыуға, яңылыҡ белеүгә ынтылыш, ҡыҙыҡһыныусанлыҡ сифаттары формалаша.
III.Уҡыу мәсьәләһен ҡуйыу.	- Шулай итеп, беҙ бөгөн дәрестә нимә тураһында һөйләшәсәкбеҙ? -Үҙебеҙгә ниндәй <u>маҡсат ҡуябыҙ?</u> **Дәүләт символдарын белеү .** **Ниндәй һорауына яуап биреүсе һүҙҙәрҙе ҡабатлау.**	БРСимволдары тураһында,һәм сифаттар һөйләшәсәктәре тураһында әйтәләр. Уҡытыусы менән берлектә дәрескә маҡсат ҡуялар.	**Танып белеү**: логик фекерләү (сылбырын) алгоритмын төҙөйҙәр. **Регулятив:** уҡытыусы менән берлектә дәрестең маҡсатын билдәләйҙәр.

IV.Яңы материалды өйрәнеү. Уҡыу проблемаһын сисеү.	1. Күптән түгел ҙур байрам булды , хатта ял да иттегеҙ. Ул ниндәй байрам булды ул? Нисәһе, ҡасан булды ул? 2. Ә һеҙ Башҡортостан тураһында шиғырҙар беләһегеҙме? 3. Республиканы үҙ аллы иткән ниндәй символдарҙы беләһегеҙ? ***(слайдтар)*** -Гербта нимәләр төшөрөлгән? -Президенты кем? **(слайд)** - Флаг,байраҡ тураһында шиғыр тыңланығыҙ. - Флагта нимәләр төшөрөлгән, ниндәй төҫтәр һуң? - **Зәңгәр**- яҡты хыялдарҙың сағылышы,аяҙ күк йөҙө. - **Аҡ**-Тыныслыҡ,яҡты киләсәк. - **Йәшел**- азатлыҡ, байлыҡ, муллыҡ.	11 октябрь- Республика көнө. Герб , флаг, президент, конституция, гимн. Р.Хәмитов, элеккеһе М. Рәхимов	

	4. Й.Солтановтың шиғыры менән танышыу. - Шағир тураһында ҡыҫҡа мәғлүмәт биреү. - Уҡытыусының уҡыуы, -Һүҙлек һүҙҙәрен тикшереү; Ете ырыу – ете суғы, Елберләгән, Балҡый, - ни өсөн 7 тажы төшөрөлгән? -**Ниндәй** инде төҫтәре?.(ниндәй һорауына яуап биргән һүҙҙәрҙе табабыҙ Дәреслек менән эшләү. 5. Дәреслектәге ҡағиҙәне уҡыу. 6.төркөмдәрҙә эшләп алайыҡ әле. 1.төркөм-Башҡортостан тәбиғәте тураһында 2.төркөм-Башҡортостан халҡы тураһында. 3. төркөм- Бәләбәй ҡалаһы тураһында Бирелгән сифаттарҙан кәрәген һайлап алып һөйләм төҙөп ҡарайбыҙ. Ҡунаҡсыл-Гостеприимный, Бай- богатый,	Ете ырыу- ете суғы н аңлаталар Сөнки 7 ырыу булған.	

	Йомарт- щедрый Тәртипле- воспитанный, Матур- красивый, Һөйөклө- Любимый Аҡыллы – умный, Киң-широкий, Йәшел- зеленый, Йәмле- красивая природа Тыуған –Родной **(слайдта)** Башҡортостан тәбиғәте-….,….,…,…,….. Башҡортостан кешеләре….,….,…,….,.. Бәләбәй ҡалаһы һәм кешеләре ,…,…,…..,…..,…..,…(**карточкаларҙа)**		
V**. Ял минуты**	- Уйын уйнап, ял итеп алайыҡ: **Бер эйелә , бер бөгөлә,** **Аҡланда ҡурай елгә,** **Ҡояшты ла онотмай** **Күҙәтә уны гел дә.** **Ямғыр яуа башлағас.** **Ҡурайға бит күңелһеҙ,**	Уҡытыусы артынан ҡабатлап хәрәкәттәр	

	Ҡояш нурҙарын һипкәс, **Ҡурай күтәрҙе башын.**	эшләйҙәр.	
VI.Белемде нығытыу(Яңы белемде практикала ҡулланыу)	**(Әңгәмә. Күнегеүҙәр аша белемдәрҙе нығытыу.** **7.** Сифаттарҙы урынына ҡуй **(таҡтала)** **Яҡшы** һүҙ балдан татлы. **Яман** кешенең теле **әсе.** **Көслө** берҙе еңер, **белемле** меңде еңер. **Асыл** таш ерҙә ятмаҫ. **Батыр** егет-ил күрке. **Һөнәрле** кеше - **ҡоралды** кеше. **Ялҡау** аҙ эшләй, аҙ эшләһә лә, күп тешләй. **Башланған** эш - **бөткән** эш. 8. Тыуған ер , Ватан тураһында ниндәй мәҡәлдәр беләбеҙ? • Иле барҙың – көнө бар • Данлы егет ил өсөн үлер. • Ерһеҙ кеше — илһеҙ кеше. • Сит ерҙә үҙ иледең эте лә яҡын. • Халыҡ әйтһә, хаҡ әйтә. • Тыуған ерҙең туҙаны ла ҡәҙерле.	3 төркөмгә бүленеп эштәр башҡаралар . Әңгәмәлә ҡатнашалар. Бирелгән эште башҡаралар.	**Шәхси:** тасуири уҡыу күнекмәләре формалаша, уҡыуға ҡарата ҡыҙыҡһыныу **Регулятив:** уҡыу мәсьәләһен (биремен) аңлау, ҡабул итеү, үҙҙәренең эшмәкәрлеген планлаштырыу, ҡуйылған һорауға яуап бирә белеү. **Коммуникатив:** диалог төҙөйҙәр, һорауҙарға яуап бирәләр, башҡаларҙы тыңлай белеү, әңгәмәгә ҡушыла белеү формалаша

	• Ил ҡәҙерен белмәгән – башын юғалтҡан, -Бына ошондай бөйөк илдә йәшәгәнгә күрә лә композитор Ф. Иҙрисов ағайығыҙ Р.Бикбаев, Р.Шәкүр һүҙҙәренә музыка яҙған .Был гимн була ла инде . Беҙ һеҙҙең менән өйрәнә башланыҡ, әммә әлегә өйрәнелеп бөтмәгән. Йырлап ҡарайбыҙмы?	Гимнды ҡушылып йырлап ҡарайбыҙ	**Танып белеү:** анализлау, сағыштырыу, алған мәғлүмәтте дөйөмләштереү
VII. Өйгә эш	- Гимнды ятларға. - 35-се биттәге 34- се күнегеүҙе башҡарырға.Сифаттарҙың аҫтарына һыҙырға. - Башҡортостан темаһына Һүрәт төшөрөргә.	Көндәлеккә өй эшен яҙалар.	**Танып белеү:** кәрәкле мәғлүмәтте һайлап алыу, анализлай, һайлай белеү. **Регулятив:** яңы уҡыу мәсьәләһен ҡабул итә белеү, үҙҙәренең эшмәкәрлеген

			планлаштырыу.
VIII.Дәресте йомғаҡлау. Эшмәкәрлеккә рефлексия.	- Шулай итеп, бөгөн дәрестә нимә белдегеҙ? - Нимәгә өйрәндегеҙ? Дәрес башында ҡуйған маҡсаттарға ирештекме? - Алған белемдәрегеҙ тормошта кәрәк булырмы? Мин нимәләр белдем? Миңә дәрестә оҡшаны… Иң ҡыҙыҡлыһы булды..... **Уҡыусыларҙы баһалау.** 1. Ҡул күтәреп яуап бирҙем- 1балл 2. Дәфтәрҙә тиҙ, дөрөҫ һәм бөтә эштәрҙе башҡарып өлгәштем.-1 балл 3. Таҡтаға сығып яуап бирҙем -1 балл 4. Мәҡәлдәр әйттем - 1балл 5Шиғыр һөйләнем - 1балл - Дәрестә алған белемдәрегеҙҙе	Уҡыусыларҙың яуаптары. Нимәгә өйрәнеүҙәре тураһында әйтәләр .Дәрес башында ҡуйған маҡсатты иҫкә төшөрөү, Уҡыусылар үҙҙәренә балдар ҡуялар,баһалау битендә үҙҙәренә баһалар ҡуялар.	**Регулятив**: үҙҙәренең эшмәкәрлегенә баһа биреү, уҡытыусының баһаһына адекват ҡараш формалаша. **Шәхси:** үҙүҫеш, баһалау

	тормошта ла ҡулланырһығыҙ, тип ышанам. Рәхмәт. Дәрес бөттө. Һаубулығыҙ!		һәләте үҫә.